

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Regeling nationale
EZ subsidies -

Risico's dekken voor Aardwarmte

Handleiding

Garantieregeling tegen
het risico van misboring
Zevende openstelling

Inleiding

Januari 2018 wordt de regeling “Risico’s dekken voor aardwarmte” voor de zevende keer opengesteld.

De belangrijkste wijziging ten opzichte van de zesde openstelling is:

De bijlage voor de puttestrapportage is in de zevende openstelling geactualiseerd. De bijlage geeft nu in een breder scala aan praktijksituaties duidelijke aanknopingspunten hoe aan de resultaatverplichting van een goede puttest moet worden voldaan. Voor het overige is de regeling ongewijzigd ten opzichte van de zesde openstelling.

Deze handleiding vervangt de handleidingen voor de voorafgaande openstellingen.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Hoe werkt Regeling nationale EZ subsidies – risico's dekken voor aardwarmte?	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Garantieregeling	4
1.3 Indieningstermijn en maximum uitkering	4
1.4 Voorwaarden voor deelname aan RNES Aardwarmte	5
1.4.1 Vereisten en premiebetaling	5
1.4.2 Beperkingen	5
1.4.3 Planningseisen	5
1.5 Welk vermogen kunt u voor ondersteuning aanmelden?	6
1.6 Welke kosten komen voor ondersteuning in aanmerking?	6
1.7 Hoeveel ondersteuning ontvangt u?	6
1.7.1 Wanneer geldt welke uitkering	7
1.7.2 Uitkering naar rato	8
1.7.3 Stopuitkering	8
1.7.4 Het "steunpercentage" S	9
1.8 Wat u moet weten over verbeter- of alternatiefwerkzaamheden	9
2. Hoe kunt u een aanvraag indienen?	10
2.1 De procedure in zes stappen	10
2.2 De onderdelen van de aanvraag	11
3. Als uw aanvraag wordt goedgekeurd	13
3.1 Start boringen, voorbereiding op de puttest	13
3.2 Binnen acht weken na boring: rapportage over puttest	13
3.3 Melding verbeter- of alternatiefwerkzaamheden	13
3.4 Additionele rapportage over puttesten	13
3.5 Binnen dertien weken na afronding: aanvraag tot vaststelling	14
3.6 Binnen vier weken na vaststelling: openbaarmaking	14
Kaders	
Wat verstaan we onder aardwarmte?	5
Gevolgen onjuist geïnterpreteerde puttest	14
Na puttest vermogen berekenen	14
Bijlage	15
Begrippenlijst	15

Hoofdstuk 1

Hoe werkt Regeling nationale EZ subsidies – Risico's dekken voor Aardwarmte?

Bij een aardwarmteproject loopt u een kleine kans op misboring. Maar aangezien een boring zeer kostbaar is, kan een misboring grote financiële gevolgen hebben. Door gebruik te maken van de Regeling nationale EZ subsidies – risico's dekken voor aardwarmte, kortweg RNES Aardwarmte, kunt u dat risico voor een groot deel afdekken.

1.1 Achtergrond

Om het gebruik van duurzame aardwarmte te stimuleren, is deze regeling in het leven geroepen door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het risico van misboring vormde een barrière voor investeringen in duurzame aardwarmte. RNES Aardwarmte neemt deze barrière weg. De regeling wordt gefinancierd uit het budget voor energiebeleid en budget van het programma Kas als Energiebron. In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voert RVO.nl de regeling uit.

1.2 Garantieregeling

In de wet wordt RNES Aardwarmte een subsidieregeling genoemd, maar de regeling werkt in feite als een verzekering of een garantieregeling. U betaalt vooraf een premie en in ruil daarvoor keert de regeling uit als een boring een teleurstellend resultaat heeft.

Voor een aardwarmteproject zijn twee boringen nodig: een boring voor de productieput en een boring voor de injectieput. Met RNES Aardwarmte kunt u het risico afdekken dat er op de beoogde locatie(s) een minder grote volumestroom of een

minder gunstige temperatuur kan worden onttrokken dan voorzien. De regeling dekt alleen het geologisch risico dat samenhangt met de werkelijke waarde van specifieke aquiferparameters. Het risico op bijvoorbeeld het meeproduceren van olie of gas, of het risico op seismiciteit vallen daarmee niet onder de regeling. Het spreekt voor zich dat de locatie van uw put(ten) moet overeenstemmen met de doellocatie en het beoogd stratigrafisch niveau die u in uw subsidieaanvraag heeft opgegeven.

In RNES Aardwarmte kunt u ondersteuning aanvragen voor het boren van één put (een half doublet) of van twee putten (een doublet). Een 'half doublet' kan ook een vervolgput zijn. U kunt een 'regulier' of een 'diep' aardwarmteproject indienen. Een diep aardwarmteproject is dieper dan 3500 m.

1.3 Indieningstermijn en maximum uitkering

Voor deze regeling is een budget van €66.600.000 beschikbaar. Per 'regulier' project is de maximum ondersteuning € 11.050.000. Per 'diep' project is de maximum ondersteuning € 18.700.000. Dat bedrag is gelijk ook het totale budget dat is gereserveerd voor diepe aardwarmteprojecten. De projecten

worden op volgorde van ontvangst van complete aanvragen beoordeeld, dus ‘wie het eerst (compleet) komt, die het eerst maalt’. U kunt ondersteuning aanvragen tot de sluitingsdatum, die op www.rvo.nl/aardwarmte te vinden is. Budget dat niet is geclaimd in de éne categorie, zal na de sluitingsdatum worden besteed aan de andere categorie. Op de website vindt u eveneens informatie over uitputting van het budget.

1.4 Voorwaarden voor deelname aan RNES Aardwarmte

1.4.1 Vereisten en premiebetaling

Als u met uw aardwarmteproject van de regeling gebruik wilt maken, heeft u nodig:

- een locatiespecifiek geologisch onderzoek dat moet zijn opgesteld door een ISO 9001 gecertificeerde onderneming (dit onderzoek maakt duidelijk welk vermogen u aan de bodem denkt te kunnen onttrekken);
- een opsporings- of winningsvergunning;
- een uitgewerkt financieringsplan (een voorwaardelijke financiering waarbij het verkrijgen van ondersteuning uit deze regeling als voorwaarde wordt gesteld, is uiteraard acceptabel).

Als uw aanvraag wordt goedgekeurd betaalt u een premie van 7% van het maximale subsidiebedrag (zie paragraaf 1.6), met een maximum van € 773.500 dan wel € 1.309.000 voor een diep aardwarmteproject.

1.4.2 Beperkingen

- Het staat u vrij andere ondersteuning te zoeken voor het risico van misboring bij uw aardwarmteproject, maar er is een grens. De

Wat verstaan we onder aardwarmte ?

Met toepassing van aardwarmte wordt géén warmte/koudeopslag bedoeld. Voor warmte/koudeopslag wordt geboord tot zo'n 50 tot 150 meter diepte. Aardwarmte is warmte uit diepe aardlagen, dieper dan 500 meter. Op een diepte van 2000 meter is in de Nederlandse ondergrond water beschikbaar van ongeveer 70°C. Dit kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor de verwarming van kassen of huizen. Op nog grotere diepte zijn de temperaturen hoger. Diepe aardwarmte projecten van minstens 3500 m diepte maken gebruik van deze warmte. Dat maakt ook industriële toepassingen mogelijk.

wetgever vindt het redelijk dat de initiatiefnemer zelf ten minste 5% van het risico draagt, en zal dit achteraf controleren.

- Er zijn ook regels over het stapelen (cumuleren) van subsidies. Met een aantal subsidieregelingen, bijvoorbeeld MEI, SDE+, en UKR/UKP, en met bijdrages van gemeenten en provincies is stapelen toegestaan. In de wettekst, artikel 4.3.5, lid 7 vindt u een volledige lijst. Heeft u een subsidie die niet op de lijst staat, of twijfelt u, win dan bij RVO.nl advies in.

Als u recht heeft op een andere subsidie waarmee u mag stapelen, dan wordt die subsidie afgetrokken van de projectkosten, als het tenminste kosten zijn die met de boring samenhangen. Het resterende bedrag wordt de subsidiabele kosten genoemd, en daarover wordt de RNES Aardwarmte subsidie berekend (en betaalt u uw premie). Op de site www.rvo.nl/aardwarmte staan een tweetal voorbeeldberekeningen van samenloop met andere subsidieregelingen.

- Aanvragers moeten in Nederland gevestigd zijn en het project moet in Nederland worden uitgevoerd.
- Als u aanvraagt voor een half doublet, tweede put, dan moet de eerste put een “droge put” zijn, die is geboord in het kader van olie- en gasexploratie óf een bestaande aardwarmteput.
- Als u aanvraagt voor een tweede put of vervolgput, dan moeten de resultaten van de eerste put de winning van aardwarmte aannemelijk maken.

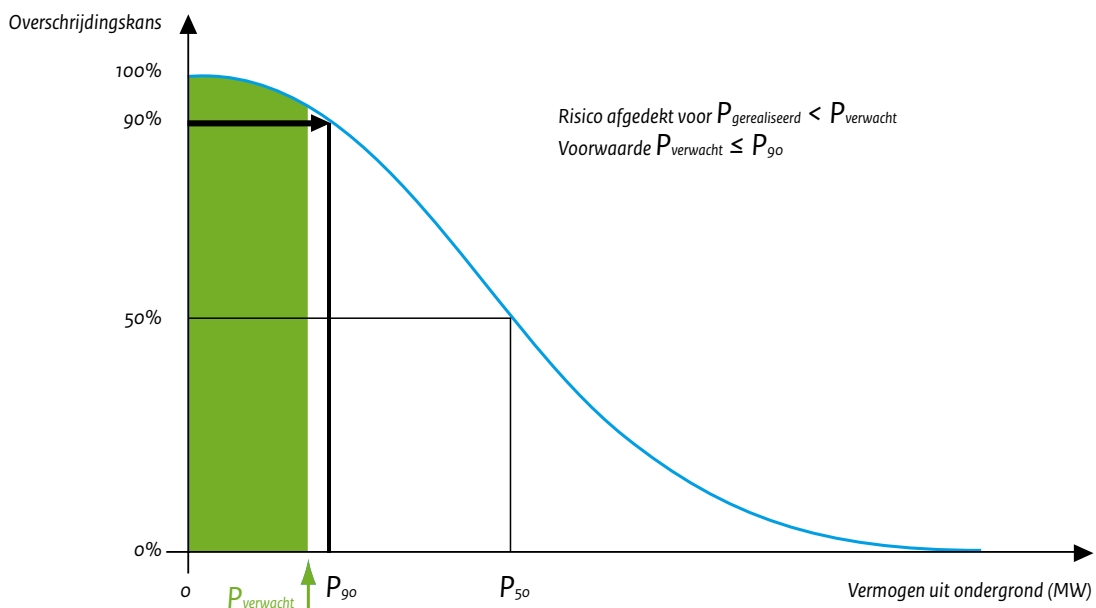
1.4.3 Planningseisen

Uiteraard willen wij bereiken dat er op korte termijn aardwarmteprojecten worden uitgevoerd. Daarom stellen we eisen aan de planning:

- U moet binnen een jaar na onze goedkeuring van uw aanvraag starten met het boorproject. U kunt ons besluit binnen acht weken na uw indiendatum verwachten.
- Na de aanvang van de aardwarmteboring heeft u een jaar voor de voltooiing.
- Het aardwarmteproject moet binnen twee jaar leiden tot toepassing van aardwarmte in Nederland.

Er zijn ook verplichtingen ten aanzien van rapportage en openbaarmaking. Die gelden altijd, óók als uw boring(en) succesvol zijn.

Hierover leest u meer in hoofdstuk 3.

Figuur 1 Voorbeeld van een overschrijdingskansgrafiek met P_{90} -vermogen en een verwacht vermogen dat daaronder ligt.

1.5 Welk vermogen kunt u voor ondersteuning aanmelden?

U krijgt financiële ondersteuning vanuit RNES Aardwarmte als het vermogen dat u aan de bodem onttrekt kleiner is dan het vermogen dat u bij RVO.nl heeft aangemeld bij uw aanvraag. Dat aangemelde vermogen noemen we het 'verwacht vermogen'.

Het verwacht vermogen mag maximaal het P_{90} -vermogen zijn: het vermogen dat u met 90% zekerheid aan de ondergrond kunt onttrekken.

Het P_{90} -vermogen is af te lezen uit een overschrijdingskansgrafiek. Deze grafiek moet u bij uw aanvraag indienen. Hoe de grafiek eruitziet volgt uit het locatiespecifiek geologisch onderzoek, de uitkoeling die u bovengronds realiseert en de opgelegde pompdruk. Het vermogen moet groter zijn dan 0,5 MW voor projecten met de top aquifer tussen 500-1500 m diepte, en groter zijn dan 2 MW voor alle andere projecten.

Let op bij specifieke putconfiguraties: de regeling verzekert alleen het geologisch risico. Het effect van extra technische ingrepen wordt vooraf ingeschat, en bij de afrekening toegepast. Een uitzondering vormen de 'multilaterals'. Deze worden na boring met een puttest getest.

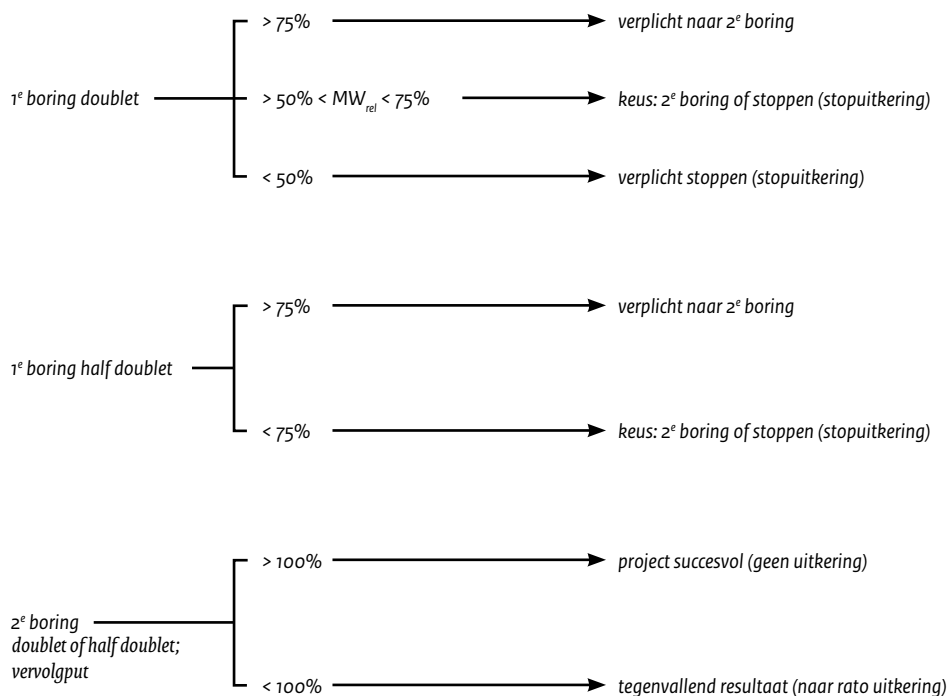
1.6 Welke kosten komen voor ondersteuning in aanmerking?

In uw projectbegroting voert u de kosten op voor de put of putten, die u wilt verzekeren. Dit zijn kosten gerelateerd aan de ondergrondse investeringen voor het boren. Als u één put ofwel een half doublet wilt verzekeren, mag u alleen kosten opvoeren die te maken hebben met die éne put.

- boring productie- en injectieput of één van beiden in geval van één put,
- op- en afbouwen boorinstallatie, voor zover ze te maken hebben met de gegarandeerde put;
- premiekosten voor RNES Aardwarmte;
- boormanagement en -toezicht;
- locatie boorgereed maken;
- afvoeren cuttings en spoeling;
- puttest en rapportage;
- kosten voor acquisitie van data voor de geologische evaluatie van de aquifer;
- onvoorzien (onvoorziene uitgaven op de bovenstaande kostenposten).

Verder wordt een vast bedrag van € 500.000 voor het plaatsen van een pompinstallatie of het dichten van de put of putten aan de bovenstaande kosten toegevoegd als u een doublet verzekert. Als u een half doublet verzekert is dit bedrag € 250.000.

In de uiteindelijke subsidieberekening spelen ook de kosten van verbeter- en

Figuur 2 Wanneer geldt welke uitkering?

alternatiefwerkzaamheden en de restwaarde een rol. Dit wordt verder uitgelegd in de paragrafen 1.7.2 en 1.7.3:

- extra kosten voor verbeteringen aan de put;
- extra kosten voor alternatief gebruik van de put, in het geval het aardwarmteproject gestopt wordt;
- restwaarde: de waarde van de put gedurende 15 jaar bij de meest rendabele toepassing, in het geval het aardwarmteproject gestopt wordt.

Bij tegenvallende resultaten ontvangt u ondersteuning over de werkelijk gemaakte kosten plus de bovengenoemde € 500.000 dan wel € 250.000 in het geval van een verzekerd half doublet. Als deze gerealiseerde kosten hoger zijn dan de geraamde kosten, wordt de ondersteuning over de geraamde kosten berekend.

1.7 Hoeveel ondersteuning ontvangt u?

1.7.1 Wanneer geldt welke uitkering?

Als u een *doublet* heeft verzekerd, zijn er na de eerste boring drie situaties mogelijk:

- Als de put méér dan 75% van het verwacht vermogen oplevert, vereist de regeling dat u

doorgaat met het boren van een tweede put. U heeft geen recht op uitkering als u de tweede put niet realiseert.

- Als de put minder dan 50% van het verwacht vermogen oplevert, vereist de regeling dat u stopt. U krijgt alleen de stopuitkering over de kosten voor de eerste put, zie paragraaf 1.7.3. Er wordt rekening gehouden met de restwaarde van uw enkele put en eventuele alternatiefwerkzaamheden. De premie voor de tweede put wordt gerestitueerd. Dit geldt onverkort als u uw project niet stopzet maar doorgaat met de tweede boring.
- Als de put tussen 50% en 75% van het verwacht vermogen oplevert, is de keuze aan u. U mag doorgaan met de tweede boring, of het project stoppen en een stopuitkering aanvragen.

In geval van een verzekerd doublet en sterk tegenvallende resultaten moet u verplicht stoppen omdat de wetgever wil vermijden dat verdere projectkosten moeten worden gefinancierd uit algemene middelen.

Als u een *half doublet* heeft verzekerd voor de *eerste put*, zijn er na de eerste boring maar twee situaties mogelijk:

- Als de put méér dan 75% van het verwacht vermogen oplevert, vereist de regeling dat u doorgaat met het boren van een tweede put.

U heeft geen recht op uitkering als u de tweede put niet realiseert.

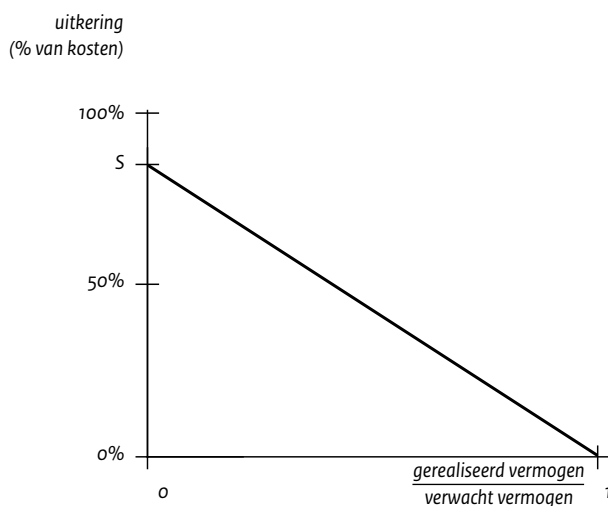
- Als de put minder dan 75% van het verwacht vermogen oplevert, is de keuze aan u. U mag doorgaan met de tweede boring, of het project stoppen en een stopuitkering aanvragen. Als u stopt geldt paragraaf 1.7.3.

Als u doorgaat met het project na het boren van de eerste put, of als u een *half doublet* project heeft voor de *tweede put* of *vervolgput*, dan realiseert u de tweede boring of *vervolgboring*. Na de tweede boring zijn er twee situaties denkbaar:

- Het gerealiseerd vermogen over de verzekerde put(ten) is gelijk aan of groter dan het verwacht vermogen. U kunt uw duurzame warmtebron in gebruik gaan nemen. Wel moet u het vaststellingsformulier en de puttestrappages indienen (zie hoofdstuk 3).
- Het gerealiseerd vermogen over de verzekerde put(ten) is lager dan het verwacht vermogen. U ontvangt een uitkering naar rato, zie paragraaf 1.7.2. De regeling biedt de mogelijkheid om voorafgaand aan de vaststelling de put(ten) te verbeteren, zodat u in een betere uitgangspositie komt voor de exploitatiefase.

1.7.2 Uitkering naar rato

Als u uw doublet dan wel half doublet project voor de tweede put of *vervolgput* heeft gerealiseerd, maar het vermogen is lager dan het verwacht vermogen, ontvangt u een uitkering naar rato. Het ondersteuningsbedrag wordt hoger naarmate de boring minder vermogen heeft opgeleverd. U ziet het principe van de hoogte van de uitkering in figuur 3.

Figuur 3 Uitkering als het doublet minder dan het verwachte vermogen oplevert

$$\text{Ondersteuning} = S \times \left(1 - \frac{\text{MW gerealiseerd}}{\text{MW verwacht}}\right) \times \text{gemaakte kosten}$$

Waarin S het steunpercentage is, zie paragraaf 1.7.4

De gemaakte kosten hebben als maximum de geraamde kosten.

Als u in deze situatie bent, ziet u wellicht kansen voor het verbeteren van het vermogen van de put. De regeling biedt hiervoor mogelijkheden. Na het uitvoeren van verbeterwerkzaamheden krijgt u opnieuw een naar rato uitkering over het dan gerealiseerd vermogen, vermeerderd met het saldo van de kosten en baten van de verbeterwerkzaamheden en de extra exploitatie van de verbeteringen over maximaal 15 jaar, dit alles vermenigvuldigd met het steunpercentage S (zie 1.7.4). Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan extra elektriciteitskosten bij verhoogde pompdruk, maar uiteraard ook de additionele inkomsten door bijvoorbeeld méér uitgekeerde SDE+:

$$\text{Ondersteuning} = S \times \left(1 - \frac{\text{MW gerealiseerd na verbetering}}{\text{MW verwacht}}\right) \times \text{gemaakte kosten} + S \times \text{kosten verbeterwerkzaamheden}$$

Waarin S het steunpercentage is, zie paragraaf 1.7.4. Als u méér dan het verwacht vermogen krijgt, is de uitkering het steunpercentage maal de kosten van de verbeterwerkzaamheden. De eerste term in de formule wordt dan op 0 gesteld.

Er geldt wel dat de uitkering die u ontvangt nooit hoger wordt dan de uitkering die u zou ontvangen als u de verbeterwerkzaamheden niet had doorgevoerd. Voorschriften rondom de verbeterwerkzaamheden leest u in 1.8.

1.7.3 Stopuitkering

Als u na afloop van de eerste boring een sterk tegenvallend resultaat heeft, en u stopt uw aardwarmteproject, dan ontvangt u een stopuitkering. Het ondersteuningsbedrag is afhankelijk van de tot dan toe gemaakte kosten, verminderd met de restwaarde die de put op dat moment heeft. Als u een *doublet* had verzekerd, zegt de regeling dat de gemaakte kosten niet hoger mogen zijn dan 60% van uw totale raming; de totale kosten omvatten immers twee putten en u heeft er pas één gerealiseerd.

$$\text{Ondersteuning} = S \times (\text{gemaakte kosten} - \text{restwaarde})$$

Waarin S het steunpercentage is, zie paragraaf 1.7.4

De gemaakte kosten hebben als maximum de geraamde kosten als u een alleen de eerste put had verzekerd, en 60% van de geraamde kosten voor een doublet. De restwaarde is de economische waarde bij de meest rendabele alternatieve toepassing gedurende max. vijftien jaar. Als de putten worden afgedicht is de restwaarde nul. U moet zelf bepalen wat de restwaarde is.

Als u in deze situatie bent, ziet u wellicht kansen voor alternatief gebruik van de put die u heeft gerealiseerd, bijvoorbeeld voor hoge temperatuur warmteopslag. Het kan zijn dat dit gebruik nog aanpassingen en investeringen vergt. De regeling biedt hiervoor mogelijkheden, op een vergelijkbare manier als voor de verbeterwerkzaamheden in 1.7.2. Kosten voor onderzoek, investering en extra exploitatie voor alternatief gebruik, die de restwaarde van de put verhogen, worden vergoed. Daarbij worden ook meegenomen extra baten gedurende maximaal 15 jaar, ten opzichte van de situatie waarin u geen additionele investeringen heeft gedaan voor alternatief gebruik van de put:

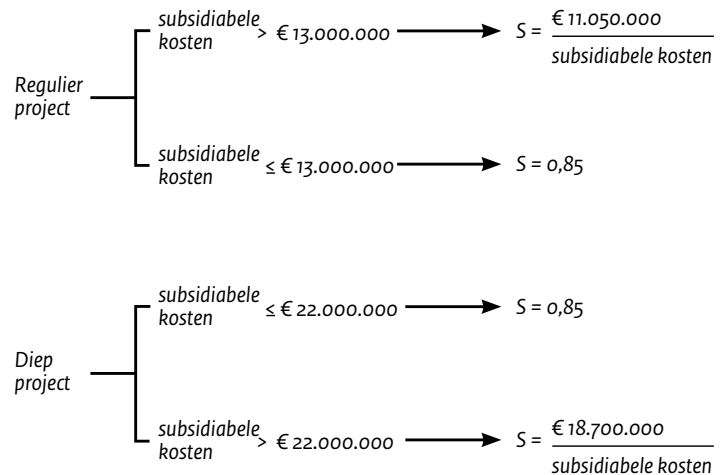
$$\text{Ondersteuning} = S \times \left(\frac{\text{gemaakte kosten}}{\text{restwaarde alternatief} + \text{kosten alternatief}} \right)$$

Er geldt wel dat de uitkering die u ontvangt nooit hoger wordt dan de uitkering die u zou ontvangen als u geen kosten had gemaakt voor lucratiever alternatief gebruik. Voorschriften rondom de alternatiefwerkzaamheden vindt u in paragraaf 1.8.

1.7.4 Het "steunpercentage" S

De regeling dekt in principe 85% van het risico op een volledig mislukte boring. De maximum ondersteuning is € 11.050.000 voor een 'regulier' aardwarmteproject en € 18.700.000 voor een diep.

Voor projecten die duurder zijn dan € 13.000.000 voor een 'regulier' project, en duurder dan € 22.000.000 voor een diep project wordt het steunpercentage aangepast zodanig dat het maximum steunbedrag € 11.050.000 dan wel € 18.700.000 is. Het steunpercentage wordt in de paragrafen 1.7.2 en 1.7.3 met de letter S aangeduid.

1.8 Wat u moet weten over verbeter- of alternatiefwerkzaamheden

Als u verbeter- of alternatiefwerkzaamheden start, moet u dit bij RVO.nl melden, bij voorkeur via het meldingsformulier dat op www.rvo.nl/aardwarmte beschikbaar is. Dit geldt ook voor alternatief gebruik. Als u een melding heeft gemaakt, dan krijgt u, in het eerste geval, een jaar extra voor het voltooiën van uw project. De meldingsplicht geldt overigens tot vijf jaar na vaststelling van het project.

Binnen de projectperiode staat het u vrij om al dan niet verbeter- of alternatiefwerkzaamheden te gaan onderzoeken en uit te voeren. Als binnen 5 jaar blijkt dat een doublet op een hoger vermogen wordt geëxploiteerd of als blijkt dat de restwaarde hoger is dan bij ons bekend, dan zal RNES Aardwarmte-subsidie naar rato worden teruggevorderd. Dit geldt ook als u overgaat tot alternatief gebruik van putten waarvoor een naar rato uitkering is uitbetaald. Het uitvoeren van de verbeter- of alternatiefwerkzaamheden is voor eigen risico.

Hoofdstuk 2.

Hoe kunt u een aanvraag indienen?

2.1 De procedure in zes stappen

Stap 1 RVO.nl benaderen

Heeft u een projectidee? Het kan verstandig zijn om uw projectidee voor te leggen aan RVO.nl voordat u uw aanvraagformulier invult. U krijgt na onze analyse duidelijke aanbevelingen en u kunt snel beoordelen of het zinvol is een subsidieaanvraag in te dienen. Let wel op, want de subsidieaanvragen worden op volgorde van binnenkomst van complete aanvragen beoordeeld. Er is een risico dat het budget opraakt in de tijd dat u uw projectidee voorlegt. Vraag daarnaar als u contact heeft met RVO.nl.

Stap 2 Aanvraag indienen

Een aanvraag bestaat uit een aanvraagformulier en de benodigde bijlagen, waaronder een projectplan, een geologisch onderzoek en een begroting. U kunt uw aanvraag per post naar RVO.nl sturen of persoonlijk afgeven aan de balie van een van de locaties van RVO.nl. De sluitingsdatum vindt u terug op de website www.rvo.nl/aardwarmte.

De aanvragen moeten uiterlijk vóór 17.00 uur op de sluitingsdatum van de betreffende indieningsperiode bij RVO.nl binnen zijn. Dit geldt ook voor aanvragen die u per post verstuurt.

Wij adviseren u dringend om uw aanvraag ruim van tevoren in te dienen, want te laat binnengekomen aanvragen worden nooit in behandeling genomen. Wij verzoeken u uw aanvraag in tweevoud en losbladig in te dienen. Het geologisch onderzoek moet u ook op CD Rom of USB stick bijvoegen.

Stap 3 Is uw aanvraag volledig?

Als uw aanvraag bij RVO.nl binnen is, controleren wij of deze aan alle formele voorwaarden voldoet: is de aanvraag volledig ingevuld, ondertekend en voorzien van alle benodigde bijlagen? Als dit niet het geval is, krijgt u eenmalig de mogelijkheid uw aanvraag binnen enkele dagen aan te vullen. Mocht uw aanvraag niet binnen de gestelde termijn volledig zijn, dan kunnen wij deze niet verder in behandeling nemen.

Als datum van ontvangst hanteren wij de datum van ontvangst van de complete aanvraag. Het indienen van een incomplete aanvraag om eerder binnen te zijn heeft dus geen zin. Verder is het belangrijk om te weten dat RVO.nl scherp zal toezien op de compleetheid van aanvragen. Wees dus precies en volg bijvoorbeeld nauwgezet de verplichte inhoudsopgave van het geologisch onderzoek!

Overigens kunt u bij een afwijzing vanwege incompleetheid zonder enig bezwaar de aanvraag completeren en opnieuw indienen.

Stap 4 Toetsing aan de vereisten

Vervolgens toetsen wij of uw aanvraag voldoet aan de vereisten van de regeling. Is dit het geval, dan kan uw project formeel voor deelname in aanmerking komen. Is dit niet het geval, dan wordt uw aanvraag afgewezen. Voor de beoordeling van het geologisch onderzoek wint RVO.nl advies in van TNO. Uiteraard zal ook TNO uw gegevens vertrouwelijk behandelen. Als TNO van mening is dat het door u verwachte P₉₀-vermogen realistisch is, dan zullen zij RVO.nl positief adviseren over het honoreren van uw voorstel.

Stap 5 Uitsluitel over toekenning of afwijzing

Beoordeling en berichtgeving nemen na ontvangst van de volledige aanvraag in principe acht weken in beslag. Wij kunnen deze periode éénmaal met 8 weken verlengen. De ervaring leert dat dit vaak nodig is, in het belang van een zorgvuldige beoordeling. U ontvangt na onze behandelperiode uitsluitel over de toekenning of afwijzing van uw aanvraag.

Als u het niet eens bent met onze beslissing kunt u hiertegen in bezwaar gaan. Uw aanvraag zal dan opnieuw beoordeeld worden en u ontvangt dan binnen 12 weken na de datum van onze beschikking de uitkomst hiervan. Wij kunnen de termijn nog éénmaal met 6 weken verlengen. De bezwaarprocedure zou dus ca. 4,5 maand in beslag kunnen nemen.

Stap 6 Betaling van de premie

Als uw aanvraag is toegekend, moet u een premie betalen, te zien als een verzekeringspremie. Deze premie moet u betaald hebben voordat u begint met boren. Na ontvangst van de premiebetaling door RVO.nl treedt de garantie pas in werking. U krijgt uiteraard een ontvangstbevestiging.

2.2 De onderdelen van de aanvraag

Om projecten inhoudelijk en financieel te kunnen beoordelen, is het van belang dat alle projectplannen en begrotingen op dezelfde manier zijn opgesteld. Daarom is voor diverse onderdelen van de aanvraag een model beschikbaar. Deze modellen kunt u downloaden

van internet, via www.rvo.nl/aardwarmte of opvragen bij RVO.nl.

Een aanvraag bestaat uit:

- Het aanvraagformulier (via www.rvo.nl/aardwarmte).
- Bijlage A: projectplan.
- Bijlage B: begroting.
- Bijlage C: opsporings- of winningsvergunning.
- Bijlage D: geologisch onderzoek (A, B en D treft u aan op www.rvo.nl/aardwarmte).
- Bijlage E: Aanmeldings- en machtigingsformulieren medeaanvragers.

Het aanvraagformulier

Het aanvraagformulier is het eerste officiële stuk van de aanvraag. Op dit formulier staan de gegevens van de aanvrager (penvoerder) en de namen van projectpartners. Op het aanvraagformulier staat een toelichting bij de vragen. RVO.nl stuurt alle correspondentie naar de penvoerder. De penvoerder moet het aanvraagformulier rechtsgeldig ondertekenen.

Bijlage A: Projectplan

Uw aanvraag wordt inhoudelijk beoordeeld op grond van het projectplan en het geologisch onderzoek. Enerzijds betreft het project de boring, anderzijds is de doelstelling van de regeling uiteindelijk om aardwarmte toe te passen. Aan de hand van het voorgeschreven model geeft u een beeld van het bovengrondse deel van het project, inclusief de verwachte uitkoeling.

Bijlage B: Begroting

In het voorgeschreven begrotingsmodel geeft u de kosten van uw project aan. U dient van alle partners een begroting op te sturen.

Bijlage C: Opsporings- of winningsvergunning.

Het is verplicht deze vergunning bij te voegen, tenzij deze al bij RVO.nl in bezit is.

Bijlage D: Geologisch onderzoek (graag ook op CD ROM of USB-stick)

Uw subsidieaanvraag wordt inhoudelijk onder meer beoordeeld op het geologisch onderzoek. Dit is in essentie het locatiespecifiek geowetenschappelijk onderzoeksrapport, aangevuld met een managementsamenvatting met de overschrijdingskansgrafiek. Het geologisch onderzoek geeft een beeld van het ondergrondse deel van het project. Voor bijlage

D geldt een verplichte inhoudsopgave. Als een bepaalde paragraaf voor uw project niet relevant is, dan noemt u dat in uw rapport. TNO maakt via www.nlog.nl een aantal hulpmiddelen beschikbaar voor het opstellen van het geologisch onderzoek.

- Een uitgebreide toelichting op de verplichte hoofdstukindeling.
- Het rekenprogramma DoubletCalc versie 1.4.3.
- Een handleiding/specificatie van DoubletCalc waarin tevens wordt gespecificeerd hoe u uit de geologische gegevens de P90 waarde moet berekenen.
- Een uitgebreide toelichting op de vereisten aan de puttesten en de puttestrapportage.

Als u aanvraagt voor de tweede put van een half doublet of vervolgput, dan moet u in het geologisch onderzoeks-rapport ook de geologie van de eerste put gedetailleerd beschrijven. In de verplichte inhoudsopgave en de toelichting vindt u waar dat moet.

Bijlage E: Aanmeldings- en machtigingsformulier deelnemer

Voor uw samenwerkingsverband vult u op deze formulieren de gegevens in van uw partners. Deze bijlage wordt door uw partners rechtsgeldig ondertekend. Het deelnemersformulier is tevens machtigingsformulier. De deelnemers machtigen de penvoerder om hen te vertegenwoordigen bij dit project in relatie tot RNES Risico's dekken voor Aardwarmte.

Hoofdstuk 3.

Als uw aanvraag wordt goedgekeurd

Als uw aardwarmteproject goedgekeurd wordt voor deelname aan Regeling nationale EZ subsidies – risico's dekken voor aardwarmte, en u heeft uw premie betaald, kunt u aan de slag in de wetenschap dat er een financieel vangnet is als uw boring minder oplevert dan in redelijkheid te verwachten was. Uiteraard moet u boren naar de doellocatie die in het geologisch onderzoek is onderzocht. Let wel op de planningseisen uit 1.4.3 en de onderstaande rapportageverplichtingen.

3.1 Start boringen, voorbereiding op de puttest

Als u uw premie heeft betaald, kunt u aan de slag met het realiseren van de boring of boringen. Voorafgaand aan de boringen moet u zich al verdiepen in de eisen aan de boringen en aan de puttest. U vindt de belangrijkste eisen in het model puttestrapportage, en een uitgebreidere toelichting op de door TNO verzorgde website www.nlog.nl.

Binnen acht weken na de start van uw project moet u het geologisch onderzoeksrapport openbaar maken, aangevuld met het advies van TNO hierover. RVO.nl kan dit voor u verzorgen.

3.2 Binnen acht weken na boring: rapportage over puttest

Na afronding van iedere boring die u heeft verzekerd, moet u een puttest laten uitvoeren door een ISO 9001 gecertificeerde instelling. De puttest moet strikt aan de gestelde voorwaarden voldoen. Neem bij twijfel contact met ons op. Hoe de puttest ook uitvalt, de resultaten moeten acht weken na het afronden van de boring bij RVO.nl worden ingediend. U

zult een ontvangstbevestiging ontvangen, maar de puttesten worden pas getoetst als u uw project gaat afronden, bij de vaststellingsaanvraag. Als u een doublet heeft verzekerd, kunt u als investeerder zelf beslissen of u verder gaat met de tweede boring. Zonder tussenkomst van RVO.nl.

3.3 Melding verbeter- of alternatiefwerkzaamheden

Als u verbeter- of alternatiefwerkzaamheden gaat uitvoeren, dan moet u dat zo spoedig mogelijk na de puttest(en) laten weten. Bij voorkeur via het meldingsformulier dat op www.rvo.nl/aardwarmte beschikbaar is. Uw projectperiode wordt na deze melding met een jaar verlengd.

3.4 Additionele rapportage over puttesten

Als u verbeterwerkzaamheden heeft uitgevoerd die de eigenschappen van de put(ten) hebben gewijzigd dan moet u opnieuw de put(ten) testen en de resultaten opsturen naar RVO.nl. Voor deze testen gelden dezelfde vereisten als voor de puttesten na boring.

Naast de putttesten per boorgat kunt u ook een doublettest of een interferentietest doen. Deze tests kunnen u helpen een beter begrip te krijgen van de situatie in de ondergrond. Een beschrijving en een opsomming van de vereisten vindt u op de door TNO verzorgde site www.nlog.nl. Resultaten en interpretatie moet u eveneens aan RVO.nl toesturen.

Let op: gevolgen onjuist geïnterpreteerde putttest

Het gerealiseerd vermogen wordt vastgesteld op basis van een putttest, die u als onderdeel van uw aardwarmteproject moet laten uitvoeren. De resultaten moet u aan RVO.nl sturen. Als RVO.nl van mening is dat de putttest onjuist geïnterpreteerd is en dat het gerealiseerde vermogen anders is dan u heeft aangegeven, dan heeft dit mogelijk gevolgen voor uw uitkering. U moet er daarom voor zorgen dat de putttest strikt voldoet aan de gestelde voorwaarden. Neem bij twijfel contact op.

3.6 Binnen vier weken na vaststelling: openbaarmaking

De resultaten van de putttesten, de onderzoeken die u heeft gedaan als onderdeel van de subsidiabele projectkosten en de adviezen van TNO over de putttesten moet u binnen vier weken na vaststelling van het aardwarmteproject openbaar maken. RVO.nl kan dit voor u verzorgen.

3.5 Binnen dertien weken na afronding: aanvraag tot vaststelling

Als het project is afgerond, hetzij na de eerste boring bij een sterk tegenvallend resultaat, hetzij na de tweede boring, hetzij na eventuele verbeter- of alternatiefwerkzaamheden moet u binnen dertien weken een aanvraag tot vaststelling bij RVO.nl indienen. Deze verplichting heeft u ook als de boringen geslaagd zijn en u dus geen ondersteuning zult ontvangen. De aanvraag tot vaststelling bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vaststellingsformulier.
- Eindrapport.
- Puttestrapportage(s) voor zover deze nog niet in het bezit zijn van RVO.nl.
- Einddeclaratieformulier (niet vereist als uw boringen geslaagd zijn en u geen ondersteuning zult ontvangen).
- Accountantsverklaring (niet vereist als uw boringen geslaagd zijn en u geen ondersteuning zult ontvangen).

De formulieren en een toelichting vindt u op www.rvo.nl/aardwarmte.

Na putttest vermogen berekenen

Met de metingen die u aan uw put uitvoert, bepaalt u de aquifer-eigenschappen in de beide putten. Deze gebruikt u om met een rekenprogramma het vermogen van het doublet te berekenen, waarbij u uitgaat van onbeschadigde putten (skin maximaal 0). Het gerealiseerde vermogen is dus niet direct gerelateerd aan wat u heeft gemeten aan debiet en temperatuur in de productiviteits testen per put, maar wat u heeft berekend op basis van de aquifer-eigenschappen van de putten die u uit uw metingen heeft afgeleid.

Bijlage

Begrippenlijst

Aardwarmte

Volgens de Mijnbouwwet: in de ondergrond aanwezige warmte die aldaar langs natuurlijke weg is ontstaan.

Aardwarmteproject

Het mogelijk maken van winning en toepassing van aardwarmte met een diepte van de top van de aquifer van ten minste 500 meter tot ten hoogste 3500 meter door het boren van een doublet of een half doublet zonder putstimulatie en het plaatsen van een pompinstallatie.

Deelnemer

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die deelneemt in een samenwerkingsverband dat gezamenlijk een project realiseert.

Diep aardwarmteproject

Het mogelijk maken van winning en toepassing van aardwarmte met een diepte van de top van de aquifer van ten minste 3500 meter door het boren van een doublet of een half doublet zonder putstimulatie en het plaatsen van een pompinstallatie.

Doublet

Een productieput en een injectieput.

Geologisch risico

Het risico op een te laag gerealiseerd vermogen voor zover dit te wijten is aan specifieke aquiferparameters bestaande uit:

- de bruto aquiferdikte;
- de netto-bruto verhouding van de aquifer;
- de aquifer permeabiliteit;
- de diepte van de top van de aquifer;
- de saliniteit van het formatiewater;
- de geothermische gradiënt.

Half doublet

De eerste dan wel de tweede put van een doublet.

Penvoerder

Een van de deelnemers in een project dat uitgevoerd wordt door een samenwerkingsverband. De penvoerder dient mede namens de andere deelnemers de aanvraag in en verzorgt de correspondentie en de rapportage. De penvoerder zorgt ook voor de verdeling van de financiële steun over de deelnemers.

Samenwerkingsverband

Een verband bestaande uit ten minste twee niet in een groep verbonden natuurlijke personen of rechtspersonen, dat geen rechtspersoonlijkheid bezit.

Subsidiabele kosten

Alle projectkosten die voor subsidie in aanmerking komen, zie paragraaf 1.6, waarvan is afgetrokken de andere subsidies die u voor diezelfde kosten heeft verkregen of denkt te gaan verkrijgen; alleen voor zover deze subsidies zijn genoemd in artikel 4.3.5 van Regeling nationale EZ subsidies – risico's dekken voor aardwarmte. Bij andere subsidieregelingen moet u contact zoeken met RVO.nl.

Regeling nationale EZ subsidies – risico's dekken voor aardwarmte

Wordt uitgevoerd door RVO.nl in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Vervolgput

Geothermieput vanuit of naast een bestaand of beëindigd geothermieproject.

Regeling nationale EZ subsidies – risico's dekken voor aardwarmte

Garantieregeling tegen het risico van misboring

Bij een aardwarmteproject loopt u een kleine kans op misboring. Maar aangezien een boring zeer kostbaar is, kan een misboring grote financiële gevolgen hebben. Door gebruik te maken van de Regeling nationale EZ subsidies – risico's dekken voor aardwarmte, kortweg RNES Aardwarmte, kunt u dat risico voor een groot deel afdekken. Om het gebruik van duurzame aardwarmte te stimuleren, is deze regeling in het leven geroepen door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het risico van misboring vormde een barrière voor investeringen in duurzame aardwarmte. RNES Aardwarmte neemt deze barrière weg. In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voert RVO.nl de regeling uit.

Deze regeling wordt uitgevoerd door
Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland (RVO.nl) in opdracht van
het ministerie van Economische Zaken en
Klimaat.

Deze brochure is een uitgave van:

RVO.nl
Postbus 965 | 6040 AZ Roermond
T 088 042 42 42 (ma t/m vrij 8.30 – 17.00 uur)
Publicatienummer: RVO-170-1701/HL-DUZA

© Rijksoverheid | december 2017
www.rvo.nl/aardwarmte
e-innovatie@rvo.nl

Hoewel deze publicatie met de grootst
mogelijke zorg is samengesteld kan RVO.nl
geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden
voor eventuele fouten.